

NURETTİN TOPÇU’NUN FELSEFE ADLI ESERİNDEN NOTLAR

“İnsan kainat hakkında üç tane bilgiye sahiptir. Düzensiz bilgi, ilim ve felsefe. Duygularımızı kullanmakla düzensiz bilgiler elde edilir, metotlar kullanarak ilmi bilgi meydana getirilir. Her çeşit bilginin genel birleşimi ise felsefeyi ortaya koyar.” Nurettin Topçu, Felsefe, Dergah Yayınları, 2018, sayfa 12.

“Felsefi düşünüş her zaman ilmi bilgilere muhtaçtır. İlim felsefeyi kontrol eder. Felsefe ilimleri arkasından sürüklüyor. Felsefe ilimlerin tenkitini yapar ve onlardan çıkacak sonuçları sıraya koyar. İlimler arasındaki bağlantıları belirtir.” s.14-15.

“İlim her olayı ayrı ayrı inceler, felsefe bir seri olaylar bütününden mana çıkarır. İlim deneye dayanır, felsefe deneysiz düşünmeyi kullanır. İlmin sonuçlarındaki kesinlik kontrol edilebilir. Felsefenin kesinliği aklidir, kontrol edilemez.

Bilgin müspet düşünüş sahibidir, filozof realiteyi bütün halinde inceler. Bilgin olayların niteliklerini araştırır ve onları nicelikler halinde ifadeye çalışır. Filozof olayların zihinde birleşimini yapar. Bilgin ve filozof tenkit zihniyetine sahiptirler. Hem bilgini hem de filozofu idare eden hakikat sevgisidir.

Adaletin düsturu şudur, sana yapılmasını istemediğin şeyi başkasına yapma.

Yunan'da akla dayanan felsefe, milattan beş asır önce Sokrat tarafından kuruldu. Sokrat'tan önce yalnız eşyanın gerçek yapısının bilinmesini kendisine konu edinen felsefe, Sokrat'ta insanın iç dünyasına çevrildi. Böylece fizikten ahlaka yükseldi, bu olayın içtimai sebebi araştırılırsa o devirde yaşanan Yunan ahlakının düşüklüğü ile Yunan dininin hayatı idareye iktidarsız oluşunda bulunacaktır.

Eflatun duyularla tanıttığımız dünyanın dışında hakikat olan ve bütün gerçek varlıkları ihtiva eden ancak aklını tanıyabileceği bir dünyanın varlığını kabul etti. Ruhla ilahi varlık arasındaki bağıntıyı ruhun ilahi varlıktan kopup ayrılmış bir damla olduğunu söyleyerek açıkladı.” s.23.

“Sonradan Hristiyan ve İslam dinlerinin mistik (tasavvufi) ilerleyişinde önemli rolü bulunan bu mistik felsefe, ruhun Allah'la münasebetini damlanın denizle münasebetine benzetmektedir. Eflatundan sonra Yunan akılcılığı Aristo tarafından metot araştırmaları alanında ilerledi. Metod akıl tarafından ortaya konan muayyen ve değişmez düşünme yolları demektir.” s.24.

“Aristo değişmez kaidelerle düşünüşün esaslarını içine alan mantık ilminin kurucusu oldu. O tümdengelim (dedüksiyon) yani tümel (genel) bilgilerden tikel (özel) sonuçlar çıkarmanın amaçlı bir şekilde olan kıyas metodunun zihni hakikatlere ulaştırdığını kabul etti.

Orta Çağ filozofları Aristo'nun felsefesini ve bilhassa kıyas usulüne dayanan mantığını benimseyerek onların yardımıyla dinin esaslarını izaha çalıştılar. Skolastiklerin başında Saint Anselmo, Saint Benaventure, Duns Scot, Albert La Grand ve bilhassa Saint Thomas gibi mütefekkiller bulunmaktadır.” (x.-xvii.yüzyıllar) s.25.

Vicdan iyi ile kötüyü ayırt etmeye yetisidir. Onda duygusal öğelerin rolü bulunuyor. Bazıları onu duygularla, bazıları akılla, sosyologlar ise cemiyetle açıklamışlardır. Akılcılığa göre vicdan doğuştan bir yetidir. Ampiristlere göre terbiyenin eseridir.” s.108.